

Aleg 1219

## Sprawozdanie

Komisji sanitarnej o petycji „Koła lekarzy“ w Krynicy w sprawie zaniedbanej gospodarki w tem zdrojowisku.

Wysoki Sejmie!

Koło lekarzy w Krynicy wniosło do Wysokiego Sejmu petycję, w której wskazuje na różne niedomagania i braki w tem zdrojowisku pod względem higieny i wygody, w szczególności na brak kanalizacji, niedostatek kąpeli mineralnych z powodu braku odpowiedniej ilości kabin jakoteż wody, na nieodpowiedni zakład hydropatyczny i t. p. i domaga się od Wysokiego Sejmu przynaglenia c. k. Rządu do wykonania niezbędnych i od dawna projektowanych inwestycji.

Komisya sanitarna mając rozpatrzyć powyższą petycję, i pojawiające się często w dziennikach krajowych żale i skargi w powyższych kierunkach, zwróciła się przedewszystkiem do reprezentanta c. k. Rządu który na posiedzeniu dnia 7. października 1910 udzielił następujących wyjaśnień:

Budowa drugiego budynku na łazienki borowinowe i nowego zakładu hydropatycznego została przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w roku 1908 zatwierdzoną. Rozporządzeniem tegoż Ministerstwa z 29. lipca 1909 zezwolono oddać architektom Stryjeńskiemu i Mączyńskiemu w Krakowie wypracowanie planów szczegółowych i kosztorysu na te budowle. Po kilkakrotnych konferencyach wspomniani architekci przedłożyli Namiestnictwu plany szczegółowe w dniu 7. lipca 1910, a po sprawdzeniu kosztorysu przez Departament dla budowli architektonicznych Namiestnictwa, operat cały przedłożono Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Budowle w mowie będące kosztować mają 890.000 K.

Na ten cel wstawiano do budżetu Zakładu zdrojowego w Krynicy jako kredyt nadzwyczajny od roku 1908 corocznie po 250 000 K z majątku zarodowego funduszu religijnego galicyjskiego.

Sprawa rozszerzenia istniejącego wodociągu wody do picia postąpiła o tyle, że po nabyciu w drodze zamiany trzech źródeł wody słodkiej na t. zw. gruntach soltyśkich wypracowano plany szczegółowe do ujęcia źródeł w lasach funduszu religijnego i kosztorysy tej budowy. Na koszt tych robót Ministerstwo rolnictwa przeznaczyło już 44.000 K. W dniu 20. sierpnia 1910 odbyła się Komisya wodno-prawna, przy której właściciele gruntów zezwolili na poprowadzenie rurociągu przez ich łąki i ogrody i na zainstalowanie tej służebności. Jeżeli więc Ministerstwo rolnictwa zatwierdzi umowę o powyższą zamianę gruntów zawartą przez administracyę zdrojowiska z współwłaścicielami gruntów t. zw. Soltyśkich, na których to gruntach znajdują się trzy źródła mające być ujęte, wówczas będzie można rozpisać licytację na wykonanie wodociągu i w ciągu roku 1911 wykończyć tę inwestycję.

W ten sposób wodociąg wody do picia, dostarczający teraz średnio 150.000 litrów na dobę, będzie dostarczał co najmniej dwukrotną ilość t. j. 300.000 litrów. Nadmienić trzeba, że wodę z tego wodociągu pobierają mieszkańcy Krynicy zupełnie bezpłatnie z urządzonych na obszarze dworskim 5 studni wytryskowych, a po włączeniu nowych 14 źródeł będzie ilość studni zwiększoną i to na całym obszarze zdrojowiska.

Celem uzyskania większej ilości wody mineralnej do kąpeli zezwoliło c. k. Ministerstwo rolnictwa rozporządzeniem z dnia 16. września 1910 L. 15.027/537 na rozpisanie licytacji celem oddania robót wiertniczych dwóch szybów, jednego do 100 m., drugiego do 700 m. głębokości. W tych dniach licytacja będzie rozpisana, a skoro Ministerstwo rolnictwa przyjmie ofertę, Namiestnictwo dołoży wszelkich starań, aby robotę tę co rychlej rozpoczęto.

Na instalację oświetlenia elektrycznego w domu zdrojowym przyzwoliło c. k. Ministerstwo 18.000 K. Wynik rozprawy ofertowej przedłożono już Ministerstwu.

Projekt na zabudowanie i uregulowanie potoku Kryniczanki od mostu powyżej źródła w Słotwinie aż do ujścia do Muszynki jest w myśl postanowień ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. k. Nr. 54 przez c. k. Namiestnictwo opracowany. Projekt ten obejmuje oprócz 2 zapór powyżej Słotwinki, wykonanie koryta Kryniczanki od mostu przez Słotwinę do mostu na drodze powiatowej powyżej nowego kościoła w Krynicy zapomocą obustronnych równoległych tam kamiennych, przyczem dno nowego koryta będzie ustalone progami kamiennymi w odstępach takich, aby spadek dna między progami wynosił 3‰.

Od mostu wspomnianego na drodze powiatowej aż poniżej mostu na drodze dojazdowej do dworca, a więc na całej długości zakładu zdrojowego, będzie koryto istniejące Kryniczanki obniżone do takiej głębokości, aby nie oddziałać ujemnie na źródła mineralne i będzie ujęte całe w łóżysku kamiennem wykonanem z dobrowego kamienia podobnie jak potok Bystra w Zakopanem a obejmującym całą największą wodę Kryniczanki.

Od mostu na dojeździe kolejowym aż do ujścia Kryniczanki do potoku Muszynki, będzie potok uregulowany w podobny sposób, jak od Słotwinki do zakładu zdrojowego.

Przy tej sposobności będzie także przełożone koryto potoku Palenicy i również ujęte w kamiennem korycie od mostu pod Janówką do Kryniczanki.

Koszta budowy zamierzonych robót obliczono na 560.000 K.

Projekt powyższy zatwierdziła Komisyja regulacyi rzek na IX. posiedzeniu dnia 7. października 1910 z uwagą, że wodno prawne dochodzenie co do tego projektu ma być w najkrótszym czasie przeprowadzone a w razie dodatniego wyniku tej rozprawy, roboty z wiosną roku 1911 rozpoczęte.

Przy sposobności opracowania tego projektu opracował Departament wodny c. k. Namiestnictwa także projekt kanalizacji zakładu zdrojowego w Krynicy, za pomocą kolektorów obustronnych wzdłuż Kryniczanki, wyprowadzenia wspólnego kolektora poniżej górnej części wsi Krynicy, gdzie ma być wykonana odczyszczalnia, aby do potoku wpływała tylko woda oczyszczona. Kanalizacja ta jest obliczona tylko na odprowadzanie zawartości kloacnych i wód zużytych, a nie wód opadowych burzowych.

Koszta wyniosą około 180.000 K, których jednak nie można pokryć z funduszu utworzonego ustawą z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54.

Z powyższego przedstawienia okazuje się, że:

1. sprawa budowy drugiego budynku na łazienki borowinowe i nowego zakładu hydropatycznego jest blizką urzeczywistnienia, fundusze zapewnione i budowa będzie z wiosną rozpoczęta.

2. Sprawa rozszerzenia istniejącego wodociągu wody do picia postąpiła o tyle, że projekt jest wykonany, fundusz potrzebny uzyskany, tak że po zatwierdzeniu przez Ministerstwo rolnictwa umowy zawartej ze współwłaścicielami gruntów, na których źródła mają być ujęte, roboty zostaną przeprowadzone.

3. Projekt na zabudowanie i uregulowanie potoku Kryniczanki kosztem 560.000 K zatwierdziła już Komisya regulacyi rzek i że prawdopodobnie roboty będą rozpoczęte z wiosną roku 1911.

4. Celem uzyskania większej ilości wody mineralnej mają być rozpoczęte roboty wiertnicze. Wreszcie że na kanalizację zakładu zdrojowego opracowało c. k. Namiestnictwo projekt, według którego koszt wyniosą około 180.000 K, których jednak nie można pokryć z funduszu utworzonego ustawą z 9. maja 1907 dz u kr. Nr. 54.

Skoro inwestycje powyżej wymienione, na które są już fundusze przyzwolone, zostaną przeprowadzone, część braków wykazanych w petycyi Koła lekarzy a ogólnie znanych zostanie usunięta, pozostanie jednak jeszcze nie przygotowana do rozwiązania kwestya uzyskania większej ilości wody mineralnej i w związku z tem będące wydatne powiększenie ilości kabin do kąpeli, których brak bardzo dotkliwie odczuwać się daje i wywołuje słuszne narzekania gości kąpielowych, oraz sprawa kanalizacji.

Jakkolwiek przeto widocznym jest zamiar c. k. Rządu poprawiania złych stosunków i niedomagań a tem samem podniesienia jednego z najważniejszych źródeł krajowych, to jednak w każdym razie należałoby dążyć do przyspieszenia akcji inwestycyjnej w sprawach już dojrzałych i przyspieszyć decyzję w kwestiach jeszcze nie rozwiązanych jak uzyskanie większej ilości wody mineralnej i rozszerzenie łaźni mineralnych.

Wreszcie należałoby obmyślić środki na pokrycie kosztów projektowanych kanalizacji.

Z tego powodu Komisya sanitarna wnosi :

### **Wysoki Sejm raczy uchwalić:**

1. Wzywa się c. k. Rząd :

a) by jak najrychlej rozpoczął budowę długiego budynku na łaźni boro-  
winowe i nowego zakładu hydropatycznego, oraz rozszerzenia wodociągu dla wody ;

b) by przyspieszył przeprowadzenie badań celem uzyskania większej ilości  
wody mineralnej do kąpeli i rozszerzył łaźni mineralne.

2. poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Rządem przedstawił na najbliższej sesji sejmowej wnioski co do przyjsia z pomocą gminie „Krynica zdroj“ w przeprowadzeniu projektu kanalizacji.

Przewodniczący :

**Gołuchowski.**

Sprawozdawca :

**Sare.**

